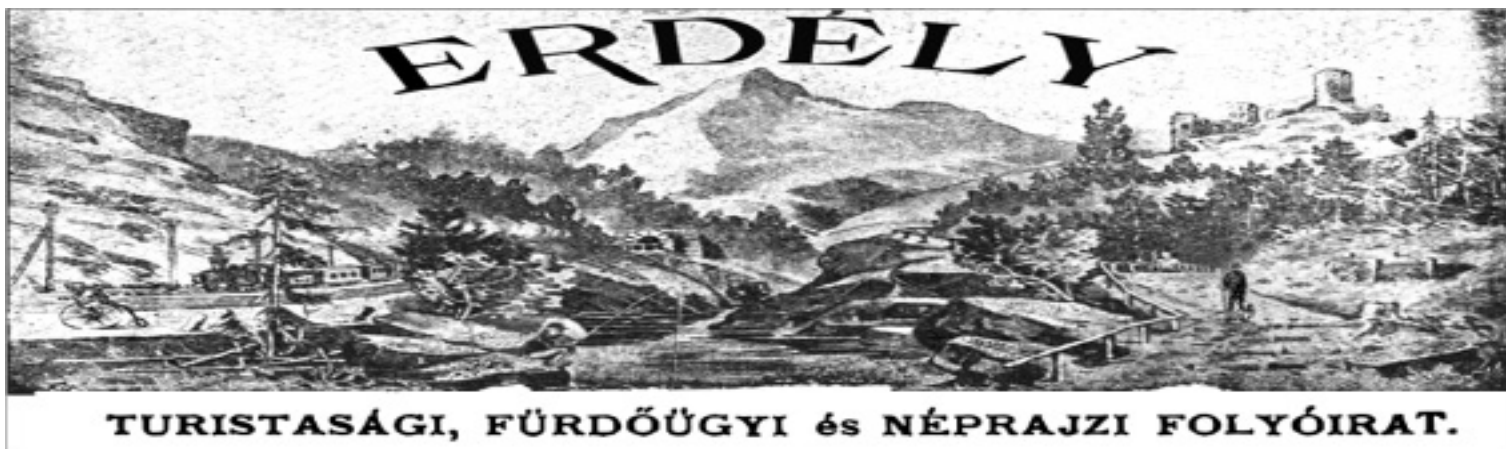

Erdély

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 129. szám
2019/7.Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 ÉrtesítőjeFőszerkesztő: Tóthpál Tamás
(tothpaltamas@gmail.com)
Főmunkatárs: Pál GyöngyiA következő lapszám megjelenik:
2019. augusztus 16.

Erdőfürdő, mamutfenyő, vízesés: felavattuk a pompásra tervezett Bánffy-túrát

Hiába csepergett vagy épp zuhogott, az eső sem bírta elrontani azt az óriási élményt, amelyet a Bánffy Miklós Emlék- és Teljesítménytúra legelső kiírása váltott ki a július 13-i szombaton.

■ Akkor döntöttem el, hogy ha török, ha szakad, mindenképp benevezek a kolozsvári EKE legújabb, gróf Bánffy Miklósról elnevezett teljesítménytúrájára, amikor megjelentek az első fotók a Kőhegy taváról a túra Facebook-eseményén: ezt a cukiságot élőben is látnom kell.

Erősen csábított a kerékpáros változat, mert gurulni mindig jobban szeretek, mint gyalogolni, de azon az útvonalon idén már tekertem, csak ellenkező irányban, így nagyjából tudtam, mekkora erőfeszítésért milyen látvány jutalmaz. A gyalogos kiírás viszont olyan helyeket ígért, amelyeket már rég meg akartam nézni, de eddig még nem keveredtem oda: a Menyasszony fátyla-vízesés, a Vlegyásza vagy éppen a havasrogozi mamutfenyő. A Kőhegy tavát csak a 35 km-es változat érintette, a 22-es nem, így a bringacsábítás ellenére könnyen döntöttem a gyaloglás mellett, és jól döntöttem: a pompásra tervezett túra már-már frenetikusra sikeredett, és az eső is csak a legvégén vert el.

A pompás tervezésre persze csak utólag következtettem abból, hogy mennyire jól feküdt nekem a ziháló erőfeszítés és a lélegzetelállító látvány váltakozása. Az egész napos jó levegőről és erdőfürdőről nem is beszélve. (Ez utóbbi a terápiás jellegű erdőjárás neve Japánban, ahol már mérésekkel igazolták az erdők testre és lélekre gyakorolt pozitív hatását: a fák látványa és illata, az erdei patakok csobogása, a lombok között átszűrődő napfény megnyugtat, testmozgástól függetlenül is kimutathatóan csökkenti a stresszhormon szintjét, és aktivizálja immunrendszerünkben a bacilusokat és baktériumokat felhaló ölsejteket.)

Aki benevezett a túrára, de az időjárás miatt inkább itthon maradt, egyértelműen rossz lóra tett. A rajthoz szállító kis-

busz ugyan fél órással később indult Kolozsvárról, de még épp sikerült meglógnunk az eső elől, amelynek a lába mindenhol lógott. A havasrekettyei előrajthoz eső után érkezünk, a rajtsomag kézhezvétele után gyorsan tovább is indultunk.

Remek ötlet volt busszal le tudni a vízeséshez vezető út hosszabb, aszfaltos részét, mert kilométerben többet tett volna hozzá a túrához, mint látványban. Így pedig negyedórás erőltetett menet után rögtön megkaptuk az első, felvillanyozó jutalmat, a Rekeceli avagy Menyasszony fátyla-vízesés lenyűgöző látványát és hangját. Vagyis a túra még a legelején visszaigazolta, hogy megérte aznap kimozdulni a városból, és ettől még felszabadultabban indulunk neki a kaptatónak, ami az első három km-en még egészen enyhe volt.

Kicsit csepergett, de nem fenyegetett zuhéval, és vidáman kaptattunk, mert nem tudatosítottuk, hogy a Fehér-kövek az a szürke sziklaoldal, ami az orunk előtt magasodik, és hogy a hirtelen és durván emelkedő hegyoldal kicsit sem lesz lankásabb, míg fel nem érünk oda. A környező hegyek látványa tartotta bennünk a lelket, míg mi próbáltuk tartani a ritmust a meredek hegyi legelőn, és az irratlan zihálás miatt azt se vetük észre, mikor kezdett esni az eső. Főleg, hogy addigra a magas és nedves fűtől szottyosra ázott a cipőnk, és alig számított, mennyire sűrűn kopognak a cseppek az esőkabátunk kapucniján.

Tömbösítettük a szenvedést: pihenő nélkül, egy szuszra kapaszkodtunk fel a három km-es hegyoldalon. A végére elállt az eső, a csordás vidáman és kíváncsian köszönt vissza, miközben a kutyája szerencsére egyáltalán nem volt ránk kíváncsi, egykedvűen feküdt a kunyhó alatt. El-

Szusszanás az ellenőrzőpontnál

lenőrző pontnak nem örültünk még annyira, mint a Fehér-köveknél felállított sátoznak, és a pontbírók is örültek nekünk, pedig addigra már fázhattak rendesen. Annyira hideg volt július közepén is 1500 méteren és szélben, hogy csak pár perces tízórai és panorámaszünetet hagyunk magunknak, és indultunk azonnal tovább, így is több száz méteres erőltetett menet után melegedtünk fel újra.

Szerencsére innen már csak lefelé vezetett az út, a helyenkénti kaptatókat észre sem vetjük. A Vlegyásza-csúcsot sem, mert a felhők teljesen rátepedtek. A Vlegyásza menedékháznál ismét a pontbírók kedvessége, ingyen édesség és olcsó, rummal átfűtött tea várt, jólesett leülni mellé a melegben. Tudtuk, hogy az út kétharmada még hátravan, sokat nem ücsörögtünk. Intenzív ereszkedésbe kezdünk, ami majdnem olyan megértető volt, mint felkapaszkodni a Fehér-kövekhez, és a tájat is alig láttuk, annyira azt kellett figyelni, hova lépünk. És persze a felhők is csak ritkán szálltak fel a szemközti hegyoldalról.

Ahhoz képest, hogy mennyire szétszórt és eldugott, Havasrogoz egészen megkapó hegyi falunak bizonyult, és nemcsak a virágos kaszálói miatt: a már ritka régi parasztházak között helyenként meglepően szép újak épültek. Itt már sütött a nap, ezért ötpercenként vissza kellett fordulni a hihetetlen fényekben úszó Vlegyásza látványáért.

A mamutfenyőig még jó sokat kellett kanyarogni, de minden kanyar tudott újat mutatni. A többi fa közül végül kima-

gasló fenyő teljesen lenyűgözött, tiszteletlenségnek is éreztem, hogy még tőle tíz méterre is a csupasz gyökereire lépünk, miközben ő teljes védelmet nyújtott az épp lezúduló zápor minden cseppje ellen.

Innen Székelyjő faluig is már csak ereszkedni kellett, igaz, a változatos, helyenként vízenyős terep gondoskodott róla, hogy a cipőnk többször és automatikusan cserélje a lábvizünket. A Székelyjő-patak vizétől viszont megkímélt az EKE most kihelyezett, kötélkorláttal ellátott pallóhidja, amelyet az ifjú túratársak rögtön elneveztek Lánchídnak.

A falusi bolt széke és kávéja, illetve a Kőhegy tavának fotója pár perc alatt meggyőzött, hogy érdemes bevállalni a túra utolsó harmadát is. Rögtön indulás után az ördög azzal szórakoztatott, hogy rendesen elverte a feleségét, egy kapu eresze alatt vártuk ki a pár perces családi perpatvar napfényes végét. A Kőhegy tavához vezető öt km-es enyhe emelkedő remek beszélgetőteret, a tavacska pedig

tényleg olyan aranyos, mint a képeken, kár lett volna kihagyni.

Amit szívesen kihagytam volna, az a bő 6 km-es aszfaltút Kalotaszentkirály felé, amit bármikor lecserélek rövidebb és izületkímélőbb földútra. Főleg abban a szapora ritmusban, amelyben a Hármaskőszikla mögül látványosan érkező eső kergetett be a faluba, ahol aztán bőrig áztatott egy km-rel a cél előtt. Nehogy azt higgyem, ki-tart a szerencsém a bográcsig és megúszom szárazon.

Gulyáskanalazás közben le is vontam a nap két legfontosabb tanulságát: 1. az EKEsek annyira jól előkészítették a terepet és a túrakalauzt, hogy elsőre sem lehet eltévedni; 2. ha ingyen csomagszállítást ajánlanak fel a célhoz, akkor érdemes élni vele, és előre küldeni a száraz ruhát. A másnapi izomláz pedig jót tesz az emlékek bevésozásának, és az emlékekkel ellentétben két nap múlva eltűnik.

Szabó Tünde

az Átlátszó Erdély szerkesztője

Pazar látvány már a túra elején a Menyasszony fátyla

SZABÓ TÜNDE

LŐRINCZ FERENC

Vársonkolyosi-szoros és a Nagy Magyar-barlang

Egyik legkedveltebb kirándulóhelyünk a Sebes-Körös völgye. A Sebes-Körös forrása Körösfő közelében van a kalotaszegi dombvidéken, innen indul hosszú útjára (207 km), Sárvásár és Bánffyhunad után eléri a Királyerdő-hegységet, Csucsánál már valódi folyónak számít, két csodálatos sziklaszoroson töri át magát Vársonkolyosnál és Körösrévnél, nyugat felé folytatja útját Nagyváradnak, majd Magyarország területén folyik tovább, összefut a Kettős-Körössel és alkotja a Hármas-Köröst. A folyó mentén csodálatos a táj, a falvak és hegyek, a karsztvölgyek és fennsíkok, bár a környező hegyek, dombok alig haladják meg a 700 m magasságot.

PÁL GYÖNGYI

Gyalogtúra perzselő nyári napon

Június 15-én a Sebes-Körös festői vidékére kirándultunk, a reggeli vonattal utaztunk Körösbánlakáig (Bálnaca). Innen kapaszkodtunk fel az alagút feletti hegygerincre, a Simon-dombra (465 m), melyet a Sebes-Körös hatalmas kanyart leírva megkerül. Elhagytuk a falu házait, majd egy fenyves mellett követtük a nem jelzett, de jól látható ösvényt, a fiatal fenyőfák és fehér törzsű nyírfák között jutottunk fel a tetőre. Meleg, mondhatni forró nyári nap volt, perzseltek a nap sugarai. Túl meleg egy gyalogtúrához, de nem számítottunk arra, hogy június közepén ennyire meleg lesz. A túra nem volt hosszú, de szép útvonalon haladt, reméltük, hogy lent a völgyben kellemes árnyékban hűsölhetünk a Sebes-Körös partján. Átvágtunk egy füves legelőn, onnan már szépen belátszott a Vársonkolyosi-szoros, vagy ahogy még nevezik, a Körös-kanyar, majd ismét fenyves mellett haladtunk el. Elértük az első kilátópontot, ahonnan Vársonkolyos és a Révi-szoros látható.

Vársonkolyos első említése 1294-ből ismeretes Sunkulus alakban, amely arra utalhat, hogy akkoriban méhészettel foglalkozó és léppel kereskedő emberek (sonkolyosok) élhettek itt. Egy 1528-as adat a közösséget Várfalu néven említi. A 19. században a helyi lakosság a gazdálkodás mellett a samott-tégla gyártására használt tűzálló agyagot bányászott. A 20. század második felében

több bányát nyitottak a környéken, az ideköltöző bányászok számára lakótelepet építettek, most ezek az épületek elég leromlott állapotban vannak. Vársonkolyos környéke alkalmas kikapcsolódásra, sziklamászásra, barlangászásra és raftingozásra, ezért az utóbbi években sokan látogatják.

Folytattuk utunkat a dombgerincén, melyet a vasúti alagút szelt át, a Vársonkolyosi-szoros kanyargós szurdokvölgyét és a Méhsed (Misid) völgyét láttuk a következő kilátópontról. Elhagytunk egy víznyelőt (dolinát), az ösvény fokozatosan ereszkedett le a Nagy Magyar-barlanghoz, amely mellett menedékház is áll.

A szurdokvölgy és barlangjai

A barlang a Vársonkolyosi-szorosban van, közel ahhoz a helyhez, ahol a Méhsed (Misid) patak a Sebes-Körösbe torkoll. A Nagy Magyar-barlang bejáratát már fentről a kilátóról is megcsodáltunk. Lent a völgyben a Sebes-Körös partján a fák alatt padokat és asztalokat találtunk, itt a kellemes árnyékban megpihentünk, hűsölhetünk és elfogyaszthattuk útravalónkat, majd meglátogattuk a Nagy Magyar-barlangot, amelyhez lengőhíd vezet. Az Erdélyi-szigethegység egyik legnagyobb bejáratú barlangja (magassága 27, szélessége 42 méter), közvetlenül a bejárata előtt folyik a Sebes-Körös. Csak kísérővel látogatható, nyári időszakban egész héten és hétvégén nyitva van a látogatók számára. A barlang, akárcsak a Zichy-barlang, turisztáidényben előjegyzés nélkül látogatható idegenvezető irányításával. Villanyvilágítás van, és

korlattal ellátott lépcsőkön járhattuk be, lengőhídon csoportokban lehet bemenni kísérővel, a látogatás ideje egy csoportnak kb. 20 perc. Nem messze a bejáratától denevértelepet láttunk. Ez a barlang az őskorban emberek lakhelyeül szolgált. Sok leletet találtak itt: pattintott és csiszolt kőszerszámokat, csontból készült szűrő alkalmatosságokat és festett kerámiadarabokat. A barlang leghátsó részében temetkezési helyet tártak fel, ahol edényeket, bronz tárgyakat és gyöngysort találtak.

A szurdokvölgy a településtől mindössze két kilométerre

tak a barlang bejáratáról, a „Szelek odújáról”, de a bejárat annyira szűk volt, hogy még egy gyerek sem fért volna be. A lyukból kiáramló erős szél tűnt fel a helyi juhászoknak, akik nagy melegben oda húzódtak hűsölni. A barlangot Bagaméri Béla fedezte fel 1957. április 7-én, aki egy helyi bányász útmutatására felkereste a Szelek odúját, és kitágította a bejáratot. Amikor leérkezett, rájött, hogy a sziklahasadékból kiáramló erős léghuzat egy valóban nagy és összefüggő barlangrendszer jelez. A Szelek-barlangjának feltárása sok évet vett igénybe.

PÁL GYÖNGYI

A Vársonkolyosi-szoros a kilátóról

kezdődik. A Sebes-Körösön több helyen is lengőhidak vezetnek át. A szorosba vezető út a lengőhíd melletti tisztáson ér véget, innen már nem lehet tovább haladni, csak ha átgázolunk a vizen. Visszafelé, Vársonkolyos felé haladva a völgyben még két lengőhíd látható, a következő híd a Méhsed (Misid)-völgy elejére visz. A vadregényes Méhsed (Misid)-völgy az egykori erdőki-termelő kisvasút felszámolása után visszakapta eredeti vadságát, bejárása a vizen való gyakori átkelések miatt igazi élményt jelent. A harmadik lengőhíd a Szelek-barlangjának bezárt bejáratához vezet, de oda csak barlangászokkal lehet bejutni. A Szelek-barlangja Közép-Európa egyik leghosszabb barlangja. A helybeliek már régebről tud-

A Körös partján folytattuk utunkat Vársonkolyos felé, elhagytuk a Szelek-barlangjának bejáratát, szemben velünk egy 90 m magas sziklán valamikor vadaszkastélyt volt, ennek romjaira épült a ma is működő menedékház, panzió. Nemsokára elértük Sonkolyos házait. A település utcáit járva számtalan elhagyott, romos emléket láthattuk az egykor szebb napokat látott iparnak. Az állomáshoz értünk, nemsokára jött a vonatunk, és egy kellemes nap szép élményeivel térünk haza Kolozsvárra.

Amit még látni kell, ha erre járunk

A környék számos más látnivalót is rejtget, és több turistaútvonalon elindulhatunk felfedezni a hegység és a szurdokvölgy szépségeit. Említésre méltó még a környéken a Kecskés-barlang (Peștera Napiștileu) a Méhsed völgye felé vezető lengőhíd végénél levő szikla bal oldalában. A Méhsed völgyében van a Lesján (Peștera Lesiana) és a Bíró Lajos-barlang (Peștera Moanei). Az Izbendis völgyében található az északi Királyerdő csapadékát levezető Győzelem-barlang (Peștera Izbîndiș). A Győzelem-forrás nem más, mint a hegyoldalon megbúvó piciny tó, az azonos nevet viselő barlang alatt. Állítólag több mint száz méter mély egy adott ponton a tavacska – amely egy patakot is táplál –, gyönyörű élénkzöld és kék színben pompázik, akár a tenger. De mindezek megtekintése nem fért bele egy egynapos kirándulásba. Ha nem ismerjük pontosan az útvonalakat, kérhetünk segítséget vagy eligazítást a Nagy Magyar-barlanggal szemközt információs központban, ahol tavasztól az ősz beálltáig a hegyimentők is szolgálatot teljesítenek.

Augusztusi bakancslista

- **Augusztus 7. (szerda):** Séta a Péter-gerincen (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta. ♦ 18 órától közgyűlés a János Zsigmond Unitárius Kollégiumban (fizikum, földszint).
 - **Augusztus 8. (csütörtök):** 18 órától választmányi gyűlés és a túravezetői testület tanácskozása az Apáczai Csere János Elméleti Líceumban (9-es terem, földszint).
 - **Augusztus 11. (vasárnap):** Meleg Lapály–Öreghavas–a Jára forrásai (20 km, 500 m szintkülönbség), kiskocsikkal. Érdeklődni telefonon. Szervező: Kiss János.
 - **Augusztus 14. (szerda):** István-forrás (9 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
 - **Augusztus 17. (szombat):** Kós Károly Gyalogság Emlék- és Teljesítménytúrák – XVI. kiírás és Kós Károly Kerékpáros Emlék- és Teljesítménytúrák – V. kiírás. Részletek a honlapon és a Facebookon. Szervező: Branea Róbert.
 - **Augusztus 18. (vasárnap):** Fotókiállítás Deák József emlékére a Pata utcai református templomban. Megnyitó 12 órakor. Szervező: Bozsoki Adrienn, EKE-fotóklub.
 - **Augusztus 20. (kedd):** A Magyar Szolidaritás Tüze. Találkozás 18 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Kovács D. Zsuzsa.
 - **Augusztus 21. (szerda):** Cérna-forrás (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
 - **Augusztus 24. (szombat):** Séta a Bükkben (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Bagaméri Tibor.
 - **Augusztus 28. (szerda):** Rejtett-forrás (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
- További naprakész információk a honlapon: www.ekekolozsvar.ro**

Ügyfélszolgálat

■ **Ideiglenes iroda:** Magyar/21 decembrie 1989 utca 116. (udvar, bal oldali épület), hétfőtől csütörtökig 10–14 óra között. **Irodavezető:** Kismihály Boglárka ♦ **Pénztár, titkárság** a székházban (Füredő/Cardinal Iuliu Hossu utca 20. sz., 13-as ajtó): bejelentkezni telefonon Molnár Ildikónál, illetve a meghirdetett közgyűléseken és választmányi gyűléseken ♦ **EKE-fotóklub:** kedden 17 órától. ♦ **Könyvtár:** bejelentkezni telefonon Székely Lavottánál.

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Bagaméri Tibor 0742-776930
Branea Róbert 0723-400496
Bozsoki Adrienn 0264-446319
Kiss János 0364-807639
Kovács D. Zsuzsa 0747-070790
Székely Lavotta 0748-036290
Elnök: Szima Márton 0766-703575
Titkár: Branea Róbert 0723-400496
Pénztáros: Molnár Ildikó 0742-471280
Könyvtáros: Székely Lavotta 0748-036290
Irodavezető: Kismihály Boglárka 0746-228294

FAZAKAS FERENC

Csoportkép a kilátón